

Valtakunnalliset lastensuojelupäivät® 6.-7.10.2026

Yhteyden, ilmapiirin ja ilmaisun merkitys vaativassa sijaishuollossa

Pia Eriksson, Terveysten ja hyvinvoinnin laitos

Amira Bushnaief, Hoivatie Oy

Timo Harju, Kulttuuriosuuskunta ILME

LASTENSUOJELUN
KESKUSLIITTO

Hoivatie

TULEVAISUUDEN
TOIVOT

Valtakunnalliset lastensuojelupäivät® 6.-7.10.2026

Lastensuojelulaitosten ilmapiiri

Pia Eriksson

erikoistutkija THL & apulaisprofessori HY

pia.k.eriksson@helsinki.fi

TULEVAISUUDEN
TOIVOT

A warm, inviting living room at sunset. Large windows on the left offer a view of a lake and distant hills. The room is filled with soft light from a floor lamp, a table lamp, and a small lantern. A group of four people are gathered around a coffee table, playing a board game. The room is decorated with a bookshelf, potted plants, and a large rug. A white knitted blanket is draped over the back of a sofa in the foreground.

Mistä ilmapiiri
rakentuu?

Aikaisempi tutkimus

- Lastensuojelulaitosten positiivisen ilmapiirin muodostumiseen vaikuttaa monet organisatoriset, henkilöstöön ja lapsiin liittyvät tekijät. Esim.
 - työntekijöiden viihtyvyys
 - lasten osallisuus, kokemus tuesta
 - yksiköiden koko, strukturoitu arki ja intensiivinen tuki
- Positiivinen ilmapiiri ennustaa suurempaa muutosmotivaatiota
- Avoin ja myönteinen ilmapiiri on yhteydessä
 - nuorten parempaan hyvinvointiin
 - sekä vähäisempään aggressiivisuuteen ja kiusaamiseen.

(Eltink ym. 2024; Leipoldt ym. 2019; van der Helm ym. 2018, Van den Tillaart ym. 2018)

Ilmapiirin tutkimuksellinen tarkastelu

- Osana ACElife-hankkeen tutkimusta laitoshoidon vaikuttavuudesta olemme mitanneet laitosten ilmapiiriä
- Adaptoitu EssenCES ilmapiirikysely (Schalast & Tonkin 2016)
 - Kolme ulottuvuutta: koettu turvallisuus, vertaisten yhteenkuuluvuus (peer cohesion) ja hoidollinen kannattelu (therapeutic hold)
- Osallistujat
 - lapsia ja henkilökuntaa 31 erityistason lastensuojelulaitoksesta
 - 271 lasta (12-17v.)
 - 261 henkilöstön jäsentä

Alustavia tuloksia

- Kokonaisuutena henkilöstö ja lapset arvioivat sosiaalisen ilmapiirin melko samankaltaisesti.
 - Henkilöstön arvio on hieman positiivisempi
- Ulottuvuuksien tarkempi tarkastelu osoittaa, että
 - suurin tilastollisesti merkitsevä ero ryhmien välillä löytyy hoidollisesta tuesta (therapeutic hold), jonka henkilöstö arvioi korkeammaksi kuin lapset
 - lasten välinen yhteenkuuluvuus (peer cohesion) arvioidaan molemmissa ryhmissä matalaksi, eikä ryhmien välinen ero ole tilastollisesti merkitsevä
 - lapset arvioivat koetun kokonaisturvallisuuden paremmaksi kuin aikuiset, mutta
 - muiden lasten taholta tulevan uhan pienemmäksi
 - ja aikuisten taholta uhkaavuuden merkitsevästi suuremmaksi

Yhteenveto

- Ilmapiiri on moniulotteinen ja subjektiivisesti tarkasteltava kokemus
- Positiiviseksi koettu ilmapiiri vahvistaa kuntouttamisen edellytyksiä ja on yhteydessä parempiin tuloksiin
- Lasten ja aikuisten arviossa ilmapiirin laadusta on eroavaisuuksia, erityinen huomio lasten kokemuksiin turvallisista aikuisista

Lähteet

- Eltink, E. M. A., Van den Tillaart, J., Van der Helm, G. H. P., Wissink, I. B., & Stams, G. J. J. M. (2024). *Safety first! Residential group climate and antisocial behavior: A multilevel meta-analysis*. Residential Treatment for Children & Youth, 41(2), 137–166.
- van der Helm, G. H. P., Kuiper, C. H. Z., & Stams, G. J. J. M. (2018). *Group climate and treatment motivation in secure residential and forensic youth care: A pilot study*. Residential Treatment for Children & Youth, 35(3), 179–196.
<https://doi.org/10.1080/0886571X.2018.1455560>
- Leipoldt, J. D., Harder, A. T., Kayed, N., Grietens, H., & Rimehaug, T. (2019). *Determinants and outcomes of social climate in therapeutic residential youth Care: A systematic review*. Children and Youth Services Review, 99, 429-440.
- Schalast, N. & Tonkin, M. (eds) (2016). *The Essen Climate Evaluation Schema—EssenCES: A manual and more*. Göttingen: Hogrefe.
- van den Tillaart, J., Eltink, E., Stams, G. J., Van der Helm, P., & Wissink, I. (2018). *Aggressive incidents in residential youth care*. International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology, 62(13), 3991–4007.

Valtakunnalliset lastensuojelupäivät® 6.-7.10.2026

Yhteys syntyy kohtaamisissa

Amira Bushnaief

Kehittäjäasiantuntija

Dialogisen ohjauksen kouluttaja

Työnohjaaja

amira.bushnaief@hoivatie.fi

TULEVAISUUDEN
TOIVOT

Dialoginen ohjaus

- Teoreettinen viitekehys aidosti asiakaslähtöiseen työskentelyyn.
 - Erityisesti haastavaan asiakastyöhön sovellettavissa.
- Sovellettu kognitiivisanalyttisestä psykoterapiasta (emeritusprofessori Mikael Leiman)
- Yhteyden luominen
- Kohtaaminen, kuulluksi ja ymmärretyksi tuleminen
- Ilmaisun tutkiminen: mistä asiakas puhuu, miten suhtautumistavat näyttäytyvät ilmaisussa?
- Toimijuuden esteiden ja ulottuvuuksien tutkiminen, itsehavainnoinnin tukeminen
- Toimijuuden ja osallisuuden vahvistuminen
- Molemminpuolisen ymmärryksen lisääntyminen

Lapsuuden ajan epäsuotuisat kokemukset ACE-tekijät (Adverse Childhood Experiences)

- ACE-tekijät eivät vain tapahdu vaan ne tuotetaan usein ihmissuhteissa, pahimmillaan sellaisissa ihmissuhteissa, joiden pitäisi olla tuen ja turvan lähde.
- Vaikuttaa ihmisen terveydentilaan koko hänen elämänsä ajan.
- Traumareaktiot: taistele, pakene, jähmety, lamaannu
- Pelko, avuttomuus, ja selviytymisreaktiot haastavan käytöksen takana.
- ”Mikä sinussa on vikana vs. mitä sinulle on tapahtunut?”
- Estä lisätraumatisoituminen palveluissa

Suojien saattelemana palveluissa

Yhteyteen asettuminen

- Ilman yhteyttä ei ole mitään
- Turvallinen, luottamuksellinen ja hyväksyvä yhteistyösuhde luo asiakkaalle liikkumatilaa ja mahdollisuuden päästä havainnoimaan sisäisiä kohteita → auta havaitsijaposition.
- Voidakseen auttaa asiakasta havaintojen sietämisessä työntekijän on oltava neutraali/kantaaottamaton.
- Jos asiakas suojautuu, ei hän ole riittävän turvassa. Älä kiirehdi!
- Jos työntekijä ei ymmärrä, on parempi odottaa (auttajan tarve täyttää tila/auttajan avuttomuus)
- Valmiit suorat ratkaisut vs. kuulluksi, ymmärretyksi ja arvostetuksi tuleminen

Yhteyden työkaluja

- Sitoutuminen asiakkaaseen
- Asumisolosuhteiden vakauttaminen/turvaaminen
- Työskentelyn ennustettavuus, kannattelu
- Tunnista missä työskentelyssä voidaan olla
- Kenen rytmin mukaan työskennellään?
- Kiinnostuminen asiakkaan näkökulmasta ja pitäytyminen siinä
- Tietäminen lopettaa kuuntelemisen
- Arvostava katse, kuuleva korva

Mihin kaikkeen ihminen on kytköksissä kun hän ilmaisee itseään?

- Sanat on tarkoitettu jollekin, suhde vastaanottajaan?
- Kokemushistoria vastaavista tilanteista?
- Työskentelyn turvallisuus?
- Suhde asiaan, josta on tarkoitus puhua?
- Suhde itseen? Käsitys itsestä suhteessa ongelmaan?
- Suhde avuttomuuteen?
- Kiinnostunko, ratkonko, siedänpö?
 - Peloton levollisuus

Dialogi parantaa

- Sana haluaa tulla kuulluksi
- Toive tulla nähdyksi, myös sen minkä kätkee
- Mitä suuremmasta kivusta on kysymys, sen vartioidumpaa on sen ilmeneminen
- Kuulluksi ja ymmärretyksi tuleminen vähentää stigmaa
- Kohtaamisissa ihmiset menevät rikki, kohtaamisissa ihmiset rakentuvat uudelleen

Kiitos

7.10.2026

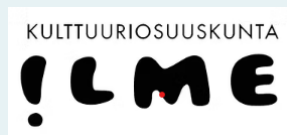
amira.bushnaief@hoivatie.fi

Valtakunnalliset lastensuojelupäivät® 6.-7.10.2026

Ilmaisu

Timo Harju
Kulttuuriosuuskunta Ilme

TULEVAISUUDEN
TOIVOT

